Jak czytać tę bazę wiedzy

Poziom: podstawy **Dotyczy: cała baza** **Czas: ~5 min**

Ta strona tłumaczy kolory, ramki i znaczki, które spotkamy na każdej stronie. Czytamy ją raz, zanim otworzymy cokolwiek innego. Potem wraca się do niej tylko wtedy, gdy jakiś znaczek jest niejasny.

Skróty użyte na tej stronie (1)

Skrót	Co znaczy
GPO	Group Policy Object: zestaw ustawień wypychanych z Active Directory na komputery

Fiszka

TYLKO ODCZYT

Sprawdzenie wolnego miejsca na dyskach: df -h

```
df -h
```

Zielona ramka oznacza komendę, która niczego nie zmienia. Można ją wkleić bez obaw, nawet na serwerze produkcyjnym w piątek o 16:00.

Przykład:

```
System plików            Rozm. Użyte Dost. %uż. zamont. na
/dev/mapper/vgOS-lvOS      60G   18G   43G  30% /
/dev/mapper/vgDocker-lvDocker 200G 97G 104G  49% /docker
```

df = disk free: ile miejsca wolnego na dyskach

ZMIENIA SYSTEM

Ponowne uruchomienie usługi: systemctl restart

```
sudo systemctl restart NazwaUslugi
```

Pomarańczowa ramka oznacza komendę, która coś zmienia: tworzy, ustawia albo restartuje. Przed wklejeniem wiemy, na którym serwerze jesteśmy i kto z niego teraz korzysta.

systemctl = system control: sterowanie usługami systemd

OSTROŻNIE · NIEODWRACALNE

Usunięcie katalogu razem z zawartością: rm -rf

```
rm -rf SciezkaDoKatalogu
```

Czerwona ramka oznacza komendę nieodwracalną. Nie ma kosza, nie ma cofnij. Czytamy ją dwa razy, sprawdzamy ścieżkę `pwd` i dopiero wtedy wciskamy Enter.

rm = remove: usuń (bez kosza, na zawsze)

PLIK KONFIGURACYJNY

Plik Compose aplikacji

```
services:
  app:
    image: nginx:1.27-alpine
    ports:
      - "127.0.0.1:8080:80"
```

Niebieska ramka oznacza plik konfiguracyjny do skopiowania w całości, a nie komendę do wpisania.

KLIKAMY W INTERFEJSIE

Otwarcie ustawień w interfejsie

```
Ustawienia → Użytkownicy → Dodaj użytkownika
```

Fioletowa ramka oznacza ścieżkę do klikania w przeglądarce albo w okienku programu.

Co jest na stronie

Element	Jak wygląda	Po co
Pigułki pod tytułem	kolorowe etykiety Poziom, Dotyczy, Czas	od razu wiemy, czy strona jest dla nas i ile zajmie
Trzy zdania wprowadzenia	kursywą pod pigułkami	o czym jest strona i kiedy tu wracamy
◫ Skróty użyte na tej stronie	zwinięty pasek nad Fiszką	kliknięcie rozwija tabelę wszystkich skrótów ze strony
Kropkowane podkreślenie	pod skrótem w tekście, np. DNS	najechanie myszą pokazuje rozwinięcie
◫ na dole ramki	lista skrótów i nazw komend z tej fiszki	powtórka dla utrwalenia: `df` to disk free, `SAN` to Subject Alternative Name
Fiszka	zawsze pierwsza sekcja	komendy do skopiowania bez przewijania
◫ Z życia wzięte	brązowa ramka ze scenką	po co to w ogóle robimy, na przykładzie firmy Zielona
◫ Rozwiń: jak to działa	zwinięty blok	teoria dla ciekawych, nie zasłania komend
◫ Zrzut ekranu do uzupełnienia	przerywana ramka	miejsce na zrzut z naszego środowiska, z opisem, co ma na nim być
◫ Ćwiczenia	na końcu strony	pytania sprawdzające, odpowiedzi schowane pod „Odpowiedź"

Z życia wzięte

> **◫ Z ŻYCIA WZIĘTE**
>
> Tomek, drugi tydzień w pracy, dostaje zadanie: „sprawdź, czy na docker01 jest miejsce na nową aplikację". Otwiera stronę o dyskach, widzi zieloną ramkę `df -h` i wkleja ją bez wahania. Dwie ramki niżej jest czerwona `rm -rf` i tej już nie rusza, dopóki nie zapyta. Tak ma działać ta baza: kolor mówi, jak bardzo uważać.

Trzy rodzaje stron

Rodzaj	Poznamy po	Czytamy, gdy
Opowieść	pierwsza strona każdej książki, bez komend	chcemy zrozumieć, czym jest narzędzie i po co firmie
Narzędzie	zaczyna się od Fiszki	potrzebujemy komendy albo przypomnienia, jak coś działa
Procedura	zaczyna się od „Zanim zaczniemy"	mamy doprowadzić system do konkretnego stanu, krok po kroku, z wycofaniem zmian

Przykłady i firma Zielona

Wszystkie przykłady dzieją się w jednej, wymyślonej firmie: hurtowni Zielona z Pamiątkowa pod Poznaniem. Poznamy ją na stronie Świat Zielonej: firma, w której dzieją się przykłady. W komendach do skopiowania stoją polskie zamienniki, które podmieniamy na swoje: `NazwaSerwera`, `NazwaBazy`, `nazwa_usera`. W wynikach i scenkach stoją nazwy z Zielonej: `docker01`, `sql01`, `jan.nowak`.

Kto zaczyna od zera, przed pierwszą komendą czyta trzy krótkie strony: Co to jest serwer i czym różni się od laptopa, Linux a Windows: te same zadania, dwa światy i Połączenie z serwerem z Windowsa: SSH, Windows Terminal i PuTTY.

□□ Ćwiczenia

1. Na stronie widzimy ramkę z chipem OSTROŻNIE i komendą `DROP TABLE`. Co robimy przed wklejeniem?

Odpowiedź

Sprawdzamy, na którym serwerze i w której bazie jesteśmy, czy mamy świeżą kopię zapasową i czy ktoś jeszcze z tej tabeli korzysta. Czerwony kolor oznacza zmianę, której nie cofniemy.

1. W tekście widzimy skrót GPO i nie wiemy, co znaczy. Gdzie szukamy?

Odpowiedź

Najeżdżamy myszą na kropkowane podkreślenie przy pierwszym wystąpieniu albo rozwijamy pasek „□□ Skróty użyte na tej stronie" nad Fiszką. Pełna lista jest na stronie Słownik skrótów i

komend.

Revision #32
Created 2026-09-27 11:38:59 UTC by Tomasz Konieczny
Updated 2026-10-26 14:17:53 UTC by Tomasz Konieczny